

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 157/06-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júna 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť J. B., bytom T., zastúpeného advokátkou JUDr. D. B., T., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 20 Rob 2539/97, v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 37 Cb/49/2006, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 20 Rob 2539/97, v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 37 Cb/49/2006, porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Cb/49/2006 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prieťahov.

3. J. B. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiat tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Trenčín povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trenčín je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia J. B. na účet advokátky JUDr. D. B., T., v sume 6 887,70 Sk (slovom šesťtisícosemstoosemdesiat sedem slovenských korún sedemdesiat halierov) do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti J. B. vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. marca 2006 doručená sťažnosť J. B., bytom T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. D. B., T., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní navrhovateľa S., a. s., proti sťažovateľovi ako odporcovi o zaplatenie 1 570 Sk s prísl. vedenom pôvodne pod sp. zn. 20 Rob 2539/97, v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 37 Cb/49/2006.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že je účastníkom konania vedenom na okresnom súde o zaplatenie 1 570 Sk s prísl. z titulu poskytnutej pôžičky na prvú vlnu kupónovej privatizácie. Dňa 13. januára 1998 bol vydaný platobný rozkaz, proti ktorému dal sťažovateľ v zákonom stanovenej lehote odôvodnený odpor. Vo veci nebolo nariadené žiadne pojednávanie. Vo februári 2006 bolo sťažovateľovi doručené upovedomenie o začatí exekúcie sp. zn. Ex 248/04 vydané 6. júla 2004. V tomto upovedomení je uvedené, že platobný rozkaz nadobudol právoplatnosť 30. mája 1998. Teda vydaný platobný rozkaz bol správoplatnený aj napriek tomu, že bol proti nemu podaný odpor. V postavení oprávneného je už spoločnosť C., a. s., pričom sťažovateľovi nebolo doručené oznámenie o postúpení pohľadávky. Pretože sa začali vykonávať zrážky zo mzdy, sťažovateľ sa obrátil

so sťažnosťou 3. marca 2006 na predsedu okresného súdu. Platobný rozkaz bol následne zrušený a vec bola pridelená vyššiemu súdnemu úradníkovi na ďalšie konanie. Do dnešného dňa nie je právna vec vedená pôvodne pod sp. zn. 20 Rob 2539/97, v súčasnosti vedená pod sp. zn. 37 Cb/49/2006, právoplatne skončená.

Porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vidí sťažovateľ v tom, že konanie na okresnom súde o zaplatenie 1 570 Sk s prísl. začaté podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu 18. decembra 1997 do dnešného dňa nie je právoplatne skončené, v dôsledku čoho dochádza k stavu právnej neistoty sťažovateľa.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, zaručené ustanovením článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, bolo v konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 20 Rob 2539/97 bolo porušené.

Prikazuje sa, aby Okresný súd Trenčín vo veci vedenej pod sp. zn. 20 Rob 2539/97 konal.

Súd priznáva sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR finančné zadostučinenie vo výške 150.000,- Sk.

Súd priznáva odmenu a náhradu hotových výdavkov právnomu zástupcovi sťažovateľa JUDr. D. B., advokátke (...) vo výške 9.077,30 Sk.“

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 150 000 Sk. Dôvodom uplatnenia primeraného finančného zadostučinenia je stav právnej neistoty sťažovateľa, ktorý pretrváva 7 a pol roka. Finančné zadostučinenie žiada od roku 1998 za každý rok 20 000 Sk a za pol roka tohto roku 10 000 Sk.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu, ktorý vo svojom vyjadrení z 24. apríla 2006 uviedol, že vzhľadom na to, že do spisu nebolo doručené žiadne podanie odporcu (odpor proti platobnému rozkazu), bola na platobnom rozkaze vyznačená právoplatnosť a vykonateľnosť 30. mája 1998. Dňa 3. marca 2006 bolo predsedovi okresnému súdu doručené podanie odporcu, v ktorom žiada o prešetrenie

predmetnej veci, pretože proti platobnému rozkaz podal včas odpor a napriek tomu bolo proti nemu začaté exekučné konanie. K svojmu podaniu pripojil odporca notársky overenú fotokópiu odporu proti platobnému rozkazu, na ktorom bola vyznačená podacia pečiatka okresného súdu s dátumom 28. mája 1998. Teda doložka právoplatnosti a vykonateľnosti bola na platobnom rozkaze vyznačená chybné, a preto pokynom č. 34/06 z 13. marca 2006 nariadil predseda okresného súdu prideliť túto vec náhodným výberom elektronickej podateľne medzi oddelenia, v ktorých je pridelovaný nápad nových vecí registra Rob. Po pridelení veci vyšší súdny úradník 27. marca 2006 zrušil vyznačenie právoplatnosti na platobnom rozkaze a vec dal z dôvodu podania odporu previesť do registra Cb. Takto bola vec náhodným výberom elektronickej podateľne 28. marca 2006 pridelená na konanie a rozhodovanie sudcovi JUDr. D. J. pod sp. zn. 37 Cb/49/2006. Vo veci bol nariadený termín pojednávania na 17. máj 2006. Podľa názoru predsedu okresného súdu nejde o vec, ktorá by bola skutkovo alebo právne zložitá a neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by svedčili o priesťahoch v konaní spôsobených sťažovateľom. Predseda okresného súdu konštatuje, že k priesťahom došlo od 28. mája 1998 do 5. apríla 2006. Poukazuje na to, že príslušní súdni úradníci nemali vedomosť o tom, že bol vo veci podaný odpor proti platobnému rozkazu a mylne sa domnievali, že vec je právoplatne skončená. Priesťahy boli spôsobené chybou okresného súdu. Podľa názoru jeho predsedu sťažovateľ nepodal sťažnosť na priesťahy v konaní predsedovi okresného súdu, ale z obsahu jeho podania vyplýva, že žiadal o prešetrenie nesprávneho úradného postupu okresného súdu. Na základe uvedeného predseda okresného súdu navrhuje sťažnosť odmietnuť.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 31. mája 2006 súhlasil s upustením od ústneho pojednávania.

Právna zástupkyňa sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 25. mája 2006 súhlasila tiež s upustením od ústneho pojednávania.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 157/06-21 zo 17. mája 2006 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre naplnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Pri skúmaní prvého kritéria ústavný súd zistil, že konanie vedené na okresnom súde pôvodne pod sp. zn. 20 Rob 2539/97, v súčasnosti vedené pod sp. zn. 37 Cb/49/2006, v rámci ktorého namieta s'ťažovateľ zbytočné priet'ahy, možno hodnotiť ako konanie, ktoré nie je náročné po skutkovej ani právnej stránke.

V rámci hodnotenia druhého kritéria (správanie účastníkov konania) ústavný súd poznamenáva, že s'ťažovateľ svojím správaním neprispel k celkovej dĺžke konania.

Zo spisu okresného súdu v právnej veci vedenej pôvodne pod sp. zn. 20 Rob 2539/97, v súčasnosti vedenej pod sp. zn. 37 Cb/49/2006, ústavný súd zistil, že boli vykonané tieto úkony:

Dňa 18. decembra 1997 bol okresnému súdu podaný návrh na vydanie platobného rozkazu.

Dňa 10. marca 1998 okresný súd požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru T. o doručenie platobného rozkazu odporcovi.

Dňa 2. apríla 1998 došlo okresnému súdu podanie Obvodného oddelenia Policajného zboru T., v ktorom sa uvádza, že zásielku nebolo možné odporcovi doručiť, pretože sa odporca v čase doručovania na uvedenej adrese nezdržiaval.

Dňa 7. apríla 1998 okresný súd požiadal Centrálnu evidenciu pobytu obyvateľov o oznámenie trvalého pobytu odporcu.

Dňa 7. apríla 1998 okresný súd požiadal Mestský úrad T. o uvedenie adresy trvalého pobytu odporcu.

Dňa 23. apríla 1998 došlo okresnému súdu potvrdenie o trvalom pobyte odporcu z Centrálnej evidencie obyvateľov.

Dňa 23. apríla 1998 došla okresnému súdu odpoveď Mestského úradu v T.

Dňa 27. apríla 1998 okresný súd požiadal Mestskú políciu T. o doručenie platobného rozkazu odporcovi.

Dňa 19. mája 1998 okresný súd urgoval Mestskú políciu T. o doručenie platobného rozkazu odporcovi.

Dňa 3. marca 2006 bola predsedovi okresného súdu doručená žiadosť odporcu o prešetrenie veci. Prílohou žiadosti je kópia odporu proti platobnému rozkazu, ktorý bol podaný okresnému súdu 28. mája 1998.

Dňa 13. marca 2006 pokynom predsedu okresného súdu č. 34/06 bola vec pridelená náhodným výberom do elektronickej podateľne.

Dňa 27. marca 2006 bol daný pokyn na prevedenie do registra Cb z dôvodu podania odporu proti platobnému rozkazu.

Dňa 28. marca 2006 bola vec náhodným výberom pridelená na rozhodnutie sudcovi JUDr. D. J.

Dňa 31. marca 2006 právna zástupkyňa odporcu nahliadla do spisu.

Dňa 12. apríla 2006 právna zástupkyňa odporcu doložila do spisu odvolanie plnej moci.

Dňa 5. apríla 2006 okresný súd nariadil pojednávanie na 17. máj 2006.

Pri skúmaní tretieho kritéria (postup samotného súdu) ústavný súd zistil, že v konaní okresného súdu vedenom pôvodne pod sp. zn. 20 Rob 2539/97, v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 37 Cb/49/2006, došlo k zbytočným priet'ahom od 28. mája 1998 (podaný odpor proti platobnému rozkazu) do 27. marca 2006 (podaná s'ťažnosť na ústavný súd) v trvaní 7 rokov a 10 mesiacov. Tieto priet'ahy hodnotí ústavný súd ako zbytočné, ktoré mali za následok porušenie základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva došlo nekonaním okresného súdu, ústavný súd mu prikázal konať vo veci vedenej pod sp. zn. 37 Cb/49/2006.

S'ťažovateľ si uplatnil priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 150 000 Sk. Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil tak, že nekonaním okresného súdu je v stave právnej neistoty.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd vyhovel návrhu s'ťažovateľa a vyslovil porušenie jeho základného práva na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní vedenom na okresnom súde pôvodne pod sp. zn. 20 Rob 2539/97, v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 37 Cb/49/2006, a prikázal okresnému súdu, ktorý jeho právo porušil, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov. Dovršením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného zadosťučinenia s'ťažovateľovi v sume 80 000 Sk. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu, jeho zložitosť a dĺžku jeho trvania. Výšku zadosťučinenia stanovil ústavný súd najmä

s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na uvedené kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu okresného súdu.

Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

Sťažovateľ bol vo veci sčasti úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o náhrade trov konania okresným súdom.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd – je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2005 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 16 381 Sk.

Právna zástupkyňa sťažovateľa si v sťažnosti uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia v sume 9 077,30 Sk vrátane DPH za dva úkony právnej služby (jeden úkon 3 650 Sk a režijný paušál 164 Sk, spolu 7 628 Sk plus 19 % DPH).

Ústavný súd priznal právnej zástupkyňi sťažovateľa trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby (za jeden úkon sumu 2 730 Sk plus 164 Sk režijný paušál), čo spolu s 19 % DPH predstavuje 6 887,70 Sk, ktoré zaviazal okresný súd uhradiť právnej zástupkyňi sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovvej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2006